

**IV ЧАКЫРЫЛЫШ ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӨСЛИМ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ МƏЛЛƏ-ТАМАК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫНЫҢ XIX УТЫРЫШЫ**

КАРАР № 36

Мəллə-Тамак авылы

28 февраль 2022 ел

**Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Мəллə-Тамак авыл
жирлегендə инициативалы проектларны тəкъдим итү, кертү, фикер алышу һәм
карау тəртибен раслау турында**

«Россия Федерациясендə жирле үзидарə оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндəге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 261 статьясы нигезендə, Мөслим муниципаль районы Мəллə-Тамак авыл жирлеге Уставына таянып, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Мəллə-Тамак авыл жирлеге Советы **КАРАР БИРДЕ:**

1. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Мəллə-Тамак авыл жирлеге муниципаль берəмлегендə инициативалы проектларны тəкъдим итү, кертү, фикер алышу һәм карау тəртибен расларга.

2. Əлеге карар рəсми басылып чыкканнан соң үз көченə керə.

3. Əлеге карарны Мөслим муниципаль районының рəсми сайтында һәм Татарстан Республикасы хокукый мəгълүматының рəсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) бастырып чыгарырга.

4. Əлеге карарның үтəлешен контрольдə тотуны үз өстемə алам.

Мəллə-Тамак авыл жирлеге башлыгы

Х.М.Хусаенов

**Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегендә
инициативалы проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу һәм карау тәртибе**

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Тәртипне жайга салу предметы

Әлеге Тәртип Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Мөслим муниципаль районы Мөслим муниципаль берәмлегенә Мәллә-Тамак авыл жирлегендә инициатив проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу, карау, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алу белән бәйлә рәвештә барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрне жайга сала.

Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар исәбенә финанс ярдәме алу өчен тәкъдим ителә торган инициативалы проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу, карау һәм сайлап алу белән бәйлә мөнәсәбәтләргә карата, Әгәр Татарстан Республикасы Законында һәм (яисә) башка норматив хокукый актында башкасы каралмаган һәм алар нигезендә кабул ителгән Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегә советы карарларында башкасы каралмаган булса, әлеге тәртип нигезләмәләре кулланылмый.

1.2. Инициатив проектлар

Инициатив проект дигәндә әлеге Тәртиптә Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегендә яшәүчеләрнең Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегендә яисә аның өлешендә яшәүчеләргә өстенлекле әһәмияткә ия чараларны гамәлгә ашыру турындагы тәкъдиме жирле әһәмияттәгә мәсьәләләрне яисә жирле үзидарә органнарына бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү аңлашыла.

Инициатив проектта түбәндәгә белешмәләр булырга тиеш:

1) Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегендә яшәүчеләр яисә аның өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия проблеманы тасвирлау;

2) күрсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;

3) инициатив проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижәләрен) тасвирлау;

4) инициатив проектны гамәлгә ашыруга кирәкле чыгымнарның алдан исәпләве;

5) инициатив проектны гамәлгә ашыруның планлаштырыла торган сроклары;

6) әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның планлаштырыла торган (мөмкин булган) финанс, мөлкәт һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында белешмәләр;

7) инициатив проектның планлаштырылган күләменнән тыш, әлеге акчаларны инициатив проектны гамәлгә ашыруга куллану күздә тотылган очракта, Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегә бюджеты акчалары күләменә күрсәтү;

8) Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегә территориясенә яисә аның чикләрендә әлеге Тәртипнең 3 статьясы нигезендә инициатив проект гамәлгә ашырылачак өлешен күрсәтү;

Инициатив проект әлеге статьяның 2 өлешендә каралган белешмәләрне үз эченә алган проектны тасвирлауны үз эченә ала, аңа инициатор карары буенча график һәм (яисә) таблица материаллары кушымта итеп бирелергә мөмкин.

1.3. Халык мәнфәгатьләрендә инициатив проектлар гамәлгә ашырыла ала торган территорияне билгеләү

Инициатив проектлар Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегә халык мәнфәгатьләрендә, шулай ук түбәндәгә территорияләрдәгә халык мәнфәгатьләрендә гамәлгә ашырылырга мөмкин:

9) күпфатирлы йортның подъезды;

10) күпфатирлы йорт;

11) күпфатирлы йортлар һәм (яисә) торак йортлар төркеме (шул исәптән урамнар, квартал яисә планлаштыру структурасының башка элементы);

12) торак пункт;

13) торак пунктлар төркеме;

14) жирлек;

15) жирлекләр төркеме.

Жирле аһәмияттәге аерым мәсьәләләргә (жирле үзидарә органнарына бирелгән башка мәсьәләләргә) хәл итү һәм (яисә) аерым муниципаль программалар чараларын үтәү буенча инициативалы проектларны гамәлгә ашыру максатларында Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегә Башкарма комитеты карары белән (шул исәптән муниципаль программаны раслау турындагы карар белән) Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегә территориясен өләшләргә бүлү каралырга мөмкин. Мондый очракта инициативалы проектлар Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегә территориясенә тиешле өләше чикләрендә тәкъдим ителә, тикшерелә һәм гамәлгә ашырыла.

2 бүлек. Инициатив проектларны күрсәтү һәм тикшерү

2.1. Проект инициаторлары

Инициатив проектны кертү инициативасы белән түбәндәгеләр чыгыш ясау хокукына ия:

- 1) уналты яшькә җиткән һәм Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегә территориясендә яшәүче кимендә ун граждән булган инициатив төркем (алга таба – инициатив төркем);
- 2) территориаль ижтимагый үзидарә органнары;
- 3) авыл торак пункты старостасы;
- 4) жирле ижтимагый берләшмәләр.

Әлеге статьяның 1 өләшендә күрсәтелгән затлар (алга таба – проект инициаторлары):

- 5) инициатив проект эзерлиләр;
- 6) инициатив проект турында фикер алышуны оештыра яисә әлеге бүлек нигезләмәләре нигезендә инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча граждәннарның фикерен ачыклау тәмин итә;
- 7) инициатив проектны Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегә Башкарма комитетына кертәләр;
- 8) инициатив проектны гамәлгә ашыруны контрольдә тотуда катнашалар;
- 9) әлеге Тәртиптә һәм аның нигезендә кабул ителгән Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегенә башка норматив хокукий актларында билгеләнгән башка хокукларны гамәлгә ашыралар һәм бурычларны башкаралар.

Инициатив төркем төзү һәм аның тарафыннан әлеге статьяның 2 өләшендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү беркетмә белән рәсмиләштерелә. Әлеге статьяның 2 өләшендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар территориаль ижтимагый үзидарә уставы нигезендә территориаль ижтимагый үзидарә органнары булып торучы проект инициаторлары тарафыннан кабул ителә. Әлеге статьяның 2 өләшендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар ижтимагый берләшмәләр булып торучы проектның инициаторлары тарафыннан аларның гамәлгә кую документлары нигезендә кабул ителә.

2.2. Инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча граждәннар фикерен ачыклау

Инициатив проект инициативалы проектны гамәлгә ашыру күздә тотыла торган Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегә халкы яки аның өләше халкы тарафыннан хупланырга тиеш. Проект инициаторы түбәндәге рәвешләрдә инициатив проектны хуплау мәсьәләсе буенча граждәннарның фикерләрен ачыклауны оештыра:

- 10) граждәннар жыенында инициатив проектны карау;
- 11) граждәннар жыелышында яисә конференциясендә, шул исәптән территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча граждәннар жыелышында яисә конференциясендә инициатив проектны карау;
- 12) граждәннардан сорашып белешү үткөрү;
- 13) инициатив проектны хуплап граждәннарның имзаларын жыю.

Проектның инициаторы инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча граждәннарның фикерләрен ачыклауның берничә төрәннән файдалану турында карар кабул итү хокукына ия.

2.3. Инициатив проектларны күрсәтү мәсьәләләре буенча граждәннар жыелышы

Инициатив проектны күрсәтү мәсьәләләре буенча граждәннар жыелышы (алга таба - жыелыш) проект инициаторы карары белән билгеләнә һәм үткәрелә.

Жыелыш Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегә территориясенә бер өләшендә уздырыла, аның халкы мәнфәгәтләрендә инициатив проектны гамәлгә ашыру планлаштырыла. Инициатив проектны гамәлгә ашыру тулаем Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегә халкы

мәңфәгәтләрәндә планлаштырыла икән, Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегә территориясенен төрлө өлешләрәндә берничә жыелыш уздырылырга мөмкин.

Жыелышта уналты яшыкә житкән тиешле территориядә яшәүчеләр катнашырга хокуклы.

2. Жыелыш үткәселергә мөмкин:

1) көндөзгә формада – көн тәртибәндәгә мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм тавышка куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү өчен халыкның уртақ очрашу рәвешендә;

Бер жыелышта берничә инициативалы проектны карау мөмкин. Әлегә очракта жыелышны оештыру һәм үткәру буенча хокуклар һәм бурычлар проектлар инициаторлары белән бергә гамәлгә ашырыла.

Жыелыш үткәру, документлар әзерләү һәм жибәру буенча чыгымнарны проект инициаторы башкара.

Мөслим районы Мәллә-Тамак авыл жирлегә Башкарма комитеты әлегә проект инициаторына жыелышны үткәрдә ярдәм итә, шул исәптән аны үткәру өчен бушлай бина бирә. Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегә Башкарма комитеты карары белән жыелышлар үткәру өчен бирелә торган бүлмәләр исемлегә билгеләнәргә мөмкин.

Жыелыш тиешле территориядә яшәүчә 16 яшыкә житкән халыкның гомуми саныннан 50% тан артыграгын тәшкил иткән катнашучылар саны белән хокуклы дип санала.

2.4. Жыелышны үткәругә әзерлек

Жыелыш үткәру турында проект инициаторының карарында күрсәтелә:

2) фикер алышу өчен жыелыш үткәселә торган инициативалы проект;

3) жыелышны үткәру формасы (көндөзгә);

4) жыелышның көн тәртибе;

5) жыелышның датасы, вакыты, урыны;

6) көндөзгә формада үткәселә торган жыелышта катнашучыларның фаразланыла торган саны;

7) аны үткәру турында жыелыш үткәселә торган территориядә яшәүчеләргә хәбәр итү ысуллары;

Проект инициаторы Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегә Башкарма комитетына жыелышны үткәру турында 10 көннән дә соңга калмыйча язма хәбәр жибәрә.

Жыелыш үткәру турында хәбәрнамәдә күрсәтелә:

8) проект инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, аларның яшәу яки тору урыны турында белешмәләр, авыл торак пунктының исем-фамилиясе, исеме, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашу урыны);

9) әлегә статьяның 1 өлешендә каралган белешмәләр;

10) жыелышны оештыру һәм үткәру буенча күрсәтмә функцияләр башкарырга вәкаләтле затларның фамилияләре, исемнәре, телефон номерлары.

11) жыелышны үткәрдә ярдәм итү, шул исәптән жыелышны үткәру өчен бина бирү турында үтенеч;

Жыелышны үткәру турында белдерү проектның инициаторы һәм аны оештыру һәм үткәру буенча боеру функцияләрен башкарырга вәкаләтле затлар тарафыннан имзаланна. Инициатив төркем исемнән жыелышны үткәру турында хәбәрнамә инициатив төркем тарафыннан аны оештыру һәм үткәру буенча боеру функцияләрен үтәргә вәкаләтле затлар тарафыннан имзаланна.

Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегә Башкарма комитеты жыелыш үткәру өчен бина бирү турындагы үтенеч булганда, хәбәрнамә кәргән көннән өч көн эчендә проект инициаторына үткәру өчен бина бирү мөмкинлегә турында хәбәр итә яки жыелышны үткәру урынын һәм (яки) датасын һәм вакытын үзгәртәргә тәкъдим итә. Проект инициаторы әлегә тәкъдим алынганнан соң өч көн эчендә жыелыш үткәру урынын һәм (яки) вакытын үзгәртүгә ризалык яки ризалашмау турында хәбәр итәргә тиеш.

Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегенә «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәгә рәсми сайтында яки махсус сайтта Мөслим районы Башкарма комитеты Мәллә-Тамак авыл жирлегә жыелыш үткәру, шул исәптән инициативалы проект белән танышу тәртибе турында урнаштырыла:

12) жыелыш үткәру турында хәбәр кәргән көннән өч көн эчендә;

13) проект инициаторының жыелыш үткәру урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәртү турында тәкъдим белән ризалыгы алынганнан соң ике көннән дә соңга калмыйча.

Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегә Башкарма комитеты, жыелыш үткәрдә ярдәм итү проекты инициаторына ярдәм итү максатыннан, вәкаләтле вәкил билгеләү хокукына ия. Мөслим муниципаль районы Башкарма комитетының вәкаләтле вәкилен билгеләп кую турында проект инициаторына алдан хәбәр ителә.

2.5. Жыелышны көндөзгә формада уздыру тәртибе

Жыелыш башланганчы проект инициаторы, Мөслим муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан расланган форма буенча исемлек төзү белән, жыелышта катнашкан гражданның теркәүне тәэмин итә. Жыелышта катнашкан гражданның исемлегә жыелыш беркетмәсенә асрылгысыз өлеш булып тора.

2.8. Әлеге инициативалы проектқа ярдәм итү турында гражданның фикерен ачыклау өчен алардан сораштыру үткәру

Әлеге инициативалы проектқа ярдәм итү турында гражданның фикерен ачыклау өчен (алга таба – сораштыру) муниципаль берәмлек халқы инициативасы буенча үткәрелә, аларда түбәндәге очрақларда инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә:

28) инициативалы проектны тулаем муниципаль берәмлек халқы мәнфәгатьләрендә гамәлгә ашыру тәкъдим ителә;

29) инициативалы проектны муниципаль берәмлекнең саны 1000 кешедән артып киткән өлешендә яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә гамәлгә ашыру тәкъдим ителә.

Сораштыру билгеләү өчен проект инициаторы Мөслим муниципаль районы Мәллә-Гамак авыл җирлегә Советына гариза жиберә, анда күрсәтелә:

30) инициативалы проект, аңа карата сораштыру үткәру тәкъдим ителә;

31) проект инициаторының тәкъдимнәре:

а) сораштыру үткәру датасы һәм сроклары турында;

б) сораштыру уздырганда тәкъдим ителә торган мәсьәләне (мәсьәләләрне) формалаштыру турында;

в) сораштыру үткәру методикасы турында;

г) сораштыруда катнашучы муниципаль берәмлек халқының минималь саны турында;

32) проект инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасы, аларның яшәү яки тору урыны турында белешмәләр, авыл торак пунктының исеме, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашу урыны).

Әгәр проектның инициаторы инициатив төркем булса, гариза инициатив төркемнең барлык әгъзалары тарафыннан имзалана. Әгәр проектның инициаторы булып әлеге Тәртипнең 4 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән башка затлар торса, гаризага проект инициаторының вәкаләтле заты һәм инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган кимендә 10 муниципаль берәмлек кешесе имза сала. Бу очрақта гаризада шулай ук гаризага кул куйган затлар турында белешмәләр (фамилияләренә, исемнәренә, атасының исемнәренә, аларның яшәү яки тору урыны турында белешмәләргә) күрсәтелә.

Муниципаль берәмлек Советы гариза кергән көннән 30 көннән дә соңга калмыйча аны карый һәм сораштыру билгеләү яки сораштыру билгеләүдән баш тарту турында карар кабул итә.

Әгәр хокук бозулар инициативаны тәкъдим итүдә катнашкан муниципаль берәмлек халқының ихтыяр белдерүе нәтижәләрен дәрәҗә итеп билгеләргә мөмкинлек бирмәсә, сораштыру үткәру турындагы инициативаны тәкъдим итүнең әлеге статьяда билгеләнгән тәртибен бозу сораштыру билгеләүдән баш тарту өчен нигез булып тора.

Инициатив проектларны күрсәтү мәсьәләләре буенча гражданның сораштыру «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 31 статьясындагы 4 өлеше нигезендә гражданның сорашып белешүне билгеләү һәм уздыру тәртибен билгели торган норматив хокукий акт белән билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

Сораштыруда 16 яшькә җиткән муниципаль берәмлек халқы яисә аның өлеше катнашырга хокуклы, аларда инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә.

Сораштыру нәтижәләре турында Башкарма комитет проект инициаторы белешмәләрен алар чыгарылганнан соң 3 эш көннән дә соңга калмыйча җиткерә.

3 бүлек. Инициатив проектларны кертү һәм карау

3.1. Инициатив проектларны Башкарма комитеткә кертү

Инициатив проектны Башкарма комитеткә керткәндә:

1) проектның кәгазь чыганактагы һәм электрон формадагы тасвирламасы, аңа график һәм (яисә) таблица материаллар кушымта итеп биреләргә мөмкин;

2) инициатив төркем төзү беркетмәсе яисә әлеге Нигезләмәнең 4 статьясындагы 4, 5 өлешләре нигезендә башка документлар, шулай ук инициатив проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда аның исемнән эш итәргә вәкаләтле затларны билгеләү турында проект инициаторының карары;

3) гражданның жыелышы яисә конференциясе беркетмәсе, гражданның сорашып белешү нәтижәләре һәм (яисә) муниципаль район халқы тарафыннан инициатив проектқа ярдәм күрсәтүне раслый торган имзалар кәгазьләре.

Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документлар инициатив проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда проектның инициаторы белән турыдан-туры эш итәргә вәкаләтле зат тарафыннан турыдан-туры Башкарма комитетка тапшырыла, яисә аны күчереп утыртканда һәм капитал салуны тасвирлаганда игълан ителгән кыйммәт белән почта аша жиберелә.

Әлеге статьяның 1 өлешендә, Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл җирлегенә Башкарма комитеты тарафыннан күрсәтелгән документларны алу көне проектны кертү датасы булып тора.

Документлар проектның инициаторы тарафыннан инициатив проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда Башкарма комитет белән эш итәргә вәкаләтле зат тарафыннан турыдан-туры Башкарма комитетка тапшырылган очракта, күрсәтелгән затка, исемлеген һәм аларны Башкарма комитет алу датасын күрсәтеп, документлар алуда расписка бирелә. Расписка документларны алу көнендә Башкарма комитет тарафыннан бирелергә тиеш.

3.2. Инициатив проектларны карау комиссиясе

Инициатив проектларны карау комиссиясе (алга таба – комиссия) инициатив проектларның социаль-икътисади эһәмиятен объектив бәяләү һәм аларны конкурс нигезендә сайлап алуны уздыру максатларында төзелә.

Комиссия саны 10 кеше тәшкил итә.

Комиссиянең персонал составы Башкарма комитет карары белән билгеләнә. Комиссия әгъзаларының гомуми саныннан яртысы муниципаль берәмлек Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнә. Комиссия составы комиссия кабул итә торган карарларга йогынты ясарга мөмкин булган мәнфәгатьләр конфликтлары барлыкка килү мөмкинлеген төшереп калдыру өчен төзелә.

Комиссия комиссия рәисеннән, комиссия рәисе урынбасарыннан, комиссия секретареннан һәм аның эшендә шәһсән катнашучы комиссия әгъзаларыннан тора. Комиссия рәисе:

- 4) комиссия эшен оештыра, аның эшчәнлеген җитәкли;
- 5) комиссиянең чираттагы утырышының көн тәртібе проекты формалаштыра;
- 6) комиссия әгъзаларына йөкләмәләр бирә;
- 7) комиссия утырышларында рәислек итә.

Конкурс комиссиясе рәисе урынбасары конкурс комиссиясе рәисе вазыйфаларын вакытлыча булмаган очракта башкара. Комиссия секретаре:

8) комиссия эшчәнлеген мәгълүмати һәм документлар белән тәэмин итә, шул исәптән комиссия утырышына әзерлек;

9) комиссия әгъзаларына, комиссия утырышына чакырылган проектлар инициаторларына һәм башка затларга комиссиянең чираттагы утырышын уздыру датасы, урыны турында һәм комиссиянең чираттагы утырышының көн тәртібе турында хәбәр итә;

10) комиссия утырышлары беркетмәләрен алып бара.

Комиссия әгъзасы:

- 11) комиссия эшендә катнаша, шул исәптән комиссия утырышларында;
- 12) комиссия эше мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр кертә;
- 13) комиссия утырышларында карала торган документлар һәм материаллар белән таныша;
- 14) комиссия утырышында катнашучыларга сораулар бирә;
- 15) комиссия утырышларында тавыш бирә.

Комиссия эшенең төп формасы утырышлар.

Комиссия утырышы анда әгъзаларының яртысыннан да ким булмаган өлеше булу шарты белән хокуклы дип санала.

Проектның инициаторларына һәм аларның вәкилләренә комиссия тарафыннан инициатив проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен баян итү мөмкинлеге тәэмин ителә. Инициатив проектны карау планлаштырыла торган комиссия утырышы турында проект инициаторлары аны үткөрү көненә кадәр биш көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

Проект буенча фикер алышу һәм комиссия тарафыннан карарлар кабул итү проект инициаторы һәм чакырылган башка затлар катнашыннан башка башкарыла.

Комиссия карары утырышта катнашучы комиссия әгъзалары саныннан гади күпчелек тавыш бирү юлы белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда, утырышта рәислек итүче тавышы хәлиткеч булып тора.

Комиссия әгъзалары карарлар кабул итү турындагы мәсьәләләр буенча фикер алышканда тигез хокукларга ия.

Комиссия кабул иткән карар белән килешмәгән очракта, комиссия әгъзасы үзенә аерым фикерен язмага баян итәргә хокуклы, ул комиссия утырышы беркетмәсенә кушып бирелергә тиеш.

Комиссия утырышы нәтижеләре буенча беркетмә төзелә, ул комиссия утырышында рәислек итүче, комиссия секретаре һәм комиссия утырышында катнашкан комиссия әгъзалары тарафыннан комиссия утырышын үткәргән көннән алып өч эш көне эчендә имзалана.

Комиссия секретаре комиссия утырышы беркетмәсенә имза салынган көннән иртәгесеннән дә соңга калмыйча аны Башкарма комитет житәкчесенә жиберә.

Комиссия эшчәнлеген оештыру-техник яктан тәэмин итүне Башкарма комитет гамәлгә ашыра.

Комиссия төзү конкурс нигезендә сайлап алуны уздырган очракта гына мәжбүри.

3.3. Инициатив проектны карау тәртибе

Инициатив проект Мөслим районы Мәллә-Тамак авыл жирлегенә Башкарма комитеты тарафыннан аны керткән көннән алып 30 көн эчендә карала.

Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегенә Башкарма комитетына инициатив проект кертү турында мәгълүмат Инициатив проект Башкарма комитеткә кертелгән көннән алып өч эш көне эчендә «Авыл утлары», «Сельские Огни» район газеталарында басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Мөслим муниципаль районының <https://muslumovo.tatarstan.ru/> адресы буенча урнаштырылырга тиеш һәм әлегә Тәртипнең 2 статьясындагы 2 өлешендә, шулай ук проект инициаторлары турында күрсәтелгән белешмәләр булырга тиеш. Бер үк вакытта гражданнар Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегенә Башкарма комитетына үз искәrmәләрен һәм инициатив проект буенча тәкъдимнәрен, аларны тәкъдим итү вакытын күрсәтеп, тапшыру мөмкинлеге турында хәбәр ителәр.

Инициативалы проект буенча искәrmәләр һәм тәкъдимнәр бирү вакыты жиде эш көне тәшкил итә. Үз искәrmәләрен һәм тәкъдимнәрен Мөслим муниципаль районын Мәллә-Тамак авыл жирлегендә 16 яшькә житкән кешеләр жиберергә хокуклы. Искәrmәләр һәм тәкъдимнәр Мөслим районы Башкарма комитеты Мәллә-Тамак авыл жирлегенә турыдан-туры мөрәжәгать итүче тарафыннан тапшырыла яки почта аша жиберелә.

Инициативалы проект буенча искәrmәләрен һәм тәкъдимнәрен гомумиләштерүне комиссия башкара.

Инициативалы проектны карау нәтижеләре буенча комиссия Башкарма комитет Житәкчесенә әлегә статьяның 7 өлешендә күрсәтелгән карарларның берсен кабул итәргә тәкъдим итә. Комиссия карарында шулай ук проектны эшләп бетерү буенча тәкъдимнәр дә булырга мөмкин.

Әгәр Башкарма комитеткә берничә инициатив проект кертелгән булса, шул исәптән өстенлекле проблемаларны тасвирлау белән, комиссия Мөслим районы Башкарма комитеты житәкчесенә конкурс нигезендә сайлап алуны оештырырга тәкъдим итә.

Конкурс сайлап алу әлегә Тәртипнең 15 статьясы нигезендә оештырыла. Конкурс сайлап алуын үткөрү турында белдерү проект инициаторларына тиешле карар кабул ителгәннән соң өч көннән дә соңга калмыйча жиберелә.

Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегенә Башкарма комитеты житәкчесе, комиссия тәкъдимен исәпкә алып яки конкурс нәтижеләре буенча, түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) муниципаль район бюджеты турындагы карарда каралган бюджет ассигнованисләре чикләрендә муниципаль район бюджеты проектны төзү һәм карау тәртибе (муниципаль район бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү) нигезендә инициативалы проектны хупларга һәм аны эшне дөвам итәргә.;

2) инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту һәм инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, проект инициаторларына кире кайтарырга.

Башкарма комитет житәкчесе инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту турында түбәндәге очрактарның берсендә карар кабул итә:

3) инициатив проектны кертү һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;

4) инициатив проектның федераль законнар һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары таләпләренә, Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегенә уставына туры килмәве;

5) жирле үзидарә органнарында кирәкле вәкаләтләр һәм хокуклар булмау сәбәпле, инициативалы проектны гамәлгә ашыру мөмкинлегенә булмау;

6) инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәк булган акчалар күләмендә Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегенә бюджетны акчалары булмау, аларны формалаштыру чыганагы инициативалы түләүләр булмаган;

7) инициативалы проектта тасвирланган проблеманы нәтижеләрек ысул белән хәл итү мөмкинлегенә булу;

8) инициативалы проектны конкурс нигезендә сайлап алуны узмаган дип тану.

Проектны карау нәтижеләре буенча карар кабул ителгән көннән соң өч көннән дә соңга калмыйча проект инициаторына жиһәрелә.

Мөслим районы Мәллә-Тамак авыл жирлегенә Башкарма комитеты хокуклы һәм әлегә статьяның 8 өлешендәге 5 пунктында каралган очракта, проект инициаторларына бергәләп инициатива проектның эшләп бетерелгән тәкъдим итәргә, шулай ук аны башка муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органы яисә дүрләгән органы карамагына аларның компетенцияләре нигезендә тәкъдим итәргә тиеш. Проектны эшләп бетерү өчен комиссия әгъзалары, Башкарма комитет вәкилләре, проект инициаторы вәкилләре арасынан эшчә төркем төзи, шулай ук проектны эшләп бетерү срогын билгели. Эшләп бетерелгән инициатива проект Комиссия тарафыннан әлегә Тәртипнең 13 статьясы һәм әлегә статья нигезендә карала.

3.4. Инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алу

Конкурста сайлап алуны комиссия гамәлгә ашыра.

Конкурста сайлап алу критерийлары түбәндәгеләр:

9) инициатив проект хәл итүгә юнәлдерелгән проблеманы ачыклауда һәм аны гамәлгә ашыруда халыкның катнашу дәрәжәсе;

10) инициатив проектны гамәлгә ашырудан социаль нәтижелелек;

Конкурста сайлап алу критерийлары, аларның кыйммәтләре, аларга туры килә торган баллар һәм саллы коэффициентлар (алга таба – критерийлар) әлегә Тәртипкә кушымтада билгеләнгән.

Конкурста сайлап алу әлегә Тәртипнең 14 статьясы нигезендә үткәрелә торган комиссия утырышында гамәлгә ашырыла.

Комиссия конкурс буенча сайлап алынган инициативалы проектларны ачыклау критерийлары нигезендә инициатив проектларны бәяли.

Конкурс нигезендә сайлап алу нәтижеләре буенча, йомгаклау билгесен исәпкә алып, комиссия узган яисә конкурс сайлавы узмаган инициатива проектларын игълан итү турында карарлар кабул итә.

Конкурс сайлавы буенча барлык критерийлардан максималь суммар балл алган инициатива проектлары игълан ителә.

3.5. Инициатив проектны гамәлгә ашыру турында карар

Инициатив проектны гамәлгә ашыру турында Башкарма комитет житәкчесе карар чыгара.

Инициатив проектны гамәлгә ашыру турындагы карарны түбәндәгеләр карарга тиеш:

11) инициатив проектны гамәлгә ашыру нәтижесендә төзелергә тиешле объектның исеме (адресын яисә урнашу урынын күрсәтеп), яисә гамәлгә ашыруга инициатива проект жиһәрелгән чараның исеме;

12) Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегенә бюджетны акчаларын тотуны (төзүне, реконструкцияләүне, сатып алуны, чараны (чараларны) уздыруны, башкасын) юнәлтү;

13) инициатив проектны гамәлгә ашыруга бүлеп бирелә торган Мөслим муниципаль районы Мәллә-Тамак авыл жирлегенә бюджетны акчаларының баш бүлүчесе исеме;

14) заказчы, төзүче исеме;

15) объектны файдалануға тапшыру (сатып алу), чараны (чараларны) гамәлгә ашыру срогы;

16) объектның фаразланган (чикле) бәясе яисә чараны (чараларны) үткәрүгә акчаларның иң чик күләме

17) инициатив түләүләр күләме күрсәтеп, объектның күздә тотыла торган (иң чик) бәясен яисә чараны (чараларны) уздыруга акчаларның иң чик күләмен гамәлгә ашыру селлар буенча бүлү.

3.6. «Интернет» мәгълүмат-коммуникация челтәрендә инициатив проект турында мәгълүматны бастырып чыгару (халыкка житкерү) һәм урнаштыру тәртибе

1. Инициатив проектны карау турында, инициатив проектны гамәлгә ашыруның барышы, шул исәптән акчаларны файдалану, аны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның мөлкәти һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында мәгълүмат «Авыл Утлары», «Сельские Огни» район газетасында басылып чыгарга (халыкка житкерергә) һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә рәсми сайтта <https://muslumovo.tatarstan.ru/> веб-адресы буенча урнаштырылырга тиеш.

2. Инициатив проектны гамәлгә ашыру йомгаклары турында хисап «Авыл Утлары», «Сельские Огни» район газетасында басылып чыгарга (халыкка житкерергә) һәм инициатив проектны гамәлгә ашыру тәмамланган көннән алып 30 календарь көн эчендә Мөслим муниципаль районының «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Мөслим муниципаль районының рәсми сайтында <https://muslumovo.tatarstan.ru/> веб-адресы буенча урнаштырылырга тиеш.

Критерий №	Критерий исеме/критерийлар Төркеме	Критерий буенча баллар
I.	Ижтимагый файдалы проектны тормышка ашыру	
	проект « _____ » муниципаль берәмлек халкы өчен югары социаль, мәдәни, ял итү һәм башка ижтимагый файдалы проект буларак бәяләнә . актив гражданлык формалаштыруга ярдәм итә эхлак, толерантлык, башка социаль эһәмиятле сыйфатлар (чаралар, акцияләр, форумнар) тәрбияләүгә юнәлтелгән сәламәт яшәү рәвеше буенча позицияләр; социаль өлкә муниципаль объектларын төзү, үстерү һәм ремонтлауга юнәлдерелгән; объектларны төзү, үстерү һәм ремонтлауга, ижтимагый инфраструктура, төзекләндерү, рекреацион зоналар, социаль жәлеп итү нокталары, халык күпләп ял итә торган урыннар булдыруга юнәлдерелгән	5
	проект жәмәгать файдасына ия булмаган буларак бәяләнә	0
II.	Халыкны бәяләү проблемасының актуальлеге (кискенлеге):	
	бик югары - проблема халык тарафыннан критик дил бәяләнә, проблеманы хәл итү халыкның тормыш-көнкүрешен тәэмин итү шартларын саклау һәм	8
	югары - проблема халык тарафыннан шактый бәяләнә, аның чишелешенә булмавы тормыш сыйфатына тискәре йогынты ясапчак	7
	уртача - проблема халык тарафыннан актуаль дил бәяләнә, аны хәл итү тормыш сыйфатын яхшыртуга китерергә мөмкин.	6
	түбән - халык тарафыннан актуаль буларак бәяләнми, аның карары тормыш сыйфатын яхшыртуга китерми	0
III.	Инициативалы проект нәтижеләрен карап тоту максатларында киләсе чорларда өстәмә бюджет чыгымнарын гәмәлгә ашыру зарурилыгы	
	юк	5
	әйе	0

IV.	Инициатив проектны гамэлгэ ашыру срогы	
	1 календарь елга кадэр	4
	2 календарь елга кадэр	3
	3 календарь елга кадэр	2
	3 календарь елдан артык	1
V.	Инициатив проект нәтижеләре «Эксплуатацияләу срогы («тормыш»)»	
	5 яшьтән	4
	3 яшьтән 5 яшькә кадәр	3
	1 яшьтән 3 яшькә кадәр	2
	1 яшькә кадәр	1
VI.	Гаризага кушып бирелгән проект-смета (смета) документлары (төзелеш (реконструкция), капитал ремонт, ремонт буенча) булу;	
	әйе яисә проект-смета (смета) документларына ихтыяж юк	10
	юк	0
VII.	Гаризага теркәлгән презентация материалларының кәгазьдә һәм электрон рәвештә булуы	
	әйе	10
	юк	0
VIII.	Халык тарафыннан инициативалы проектны финанслау дәрәжәсе	
	проект бәясенәң 20% нан	5
	проект бәясенәң 15% тан 20% ка кадәр	4
	проект бәясенәң 10% тан 15% ка кадәр	3
	проект бәясенәң 5% тан 10% ка кадәр	2

	проект баясенең 5% ына кадәр	1
IX.	Уровень софинансирования инициативного проекта юридическими лицами и индивидуальными предпринимателями	
	проект баясенең 20% нан	5
	проект баясенең 15% тан 20% ка кадәр	4
	проект баясенең 10% тан 15% ка кадәр	3
	проект баясенең 5% тан 10% ка кадәр	2
	проект баясенең 5% ына кадәр	1
X.	Инициативалы проектны тормышка ашыруда халыкның хезмәт катнашу дәрәжәсе	
	проект баясенең 20% нан	5
	проект баясенең 15% тан 20% ка кадәр	4
	проект баясенең 10% тан 15% ка кадәр	3
	проект баясенең 5% тан 10% ка кадәр	2
XI.	Инициативалы проектны гамәлгә ашыруда юридик затларның һәм шәхси эшқуарларның хезмәттә катнашу дәрәжәсе	1
	проект баясенең 20% нан	5
	проект баясенең 15% тан 20% ка кадәр	4
	проект баясенең 10% тан 15% ка кадәр	3
	проект баясенең 5% тан 10% ка кадәр	2
	проект баясенең 5% ына кадәр	1